

Komu i jak pomagać? Pomoc społeczna w opinii Polaków

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W sierpniowym badaniu¹ powróciliśmy do tematyki pomocy społecznej. W ostatnich latach kwestie społeczne odgrywają znaczniejszą niż wcześniej rolę w polskiej polityce i debacie publicznej. Pojawiły się nowe sposoby realizowania misji opiekuńczej państwa, w tym przede wszystkim program „Rodzina 500+”. Zmieniają one kontekst, w jakim funkcjonuje klasyczny system pomocy społecznej.

Powtarzając pytania, które zadawaliśmy badanym dziesięć, piętnaście i dwadzieścia lat temu, chcieliśmy sprawdzić, czy w tym czasie nastąpiły zmiany w postrzeganiu funkcjonowania systemu pomocy społecznej, a ponadto – czy zmieniły się opinie na temat tego, jak powinien on być zorganizowany. Próbuje znaleźć odpowiedź na podstawowe pytania dotyczące wsparcia dla osób niebędących w stanie sobie poradzić. Komu pomagać przede wszystkim? Kto powinien to robić? W jaki sposób? Sprawdzamy też, jak Polacy oceniają obecną sytuację w tym zakresie.

KORZYSTANIE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Odsetek Polaków deklarujących, że mieli kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej pozostaje dość stabilny w ostatnim dwudziestoleciu – od momentu, kiedy zapytaliśmy o to po raz pierwszy. Obecnie ponad połowa respondentów (54%) zna osoby, które korzystają lub korzystały z pomocy społecznej. Mniej więcej co siódmy badany (14%) przyznaje, że z takiego wsparcia korzysta lub korzystał, a co szósty (17%) twierdzi, że z pomocy społecznej korzysta lub korzystał ktoś z jego rodziny. Co jedenasty respondent (9%) starał się o pomoc, ale jej nie uzyskał.

Nieco ponad jedna trzecia badanych (35%) nie zadeklarowała żadnej formy kontaktu z ośrodkiem pomocy społecznej. Odsetek ten jest niższy niż w poprzednich pomiarach (najwyższy był w roku 2004 – 49%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (339) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 16–23 sierpnia 2018 roku na liczącej 1066 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

TABELA 1

Czy w ostatnich kilku latach miał(a) Pan(i) kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej? Czy:	Odsetki odpowiedzi twierdzących według terminów badań			
	II 1998	VII 2004	VIII 2008	VIII 2018
– osobiście korzystał(a) lub korzysta Pan(i) z pomocy społecznej	15	12	13	14
– z pomocy korzystał lub korzysta ktoś z członków Pana(i) rodziny	15	15	15	17
– zwracał(a) się Pan(i) o pomoc dla siebie lub kogoś z rodziny, ale jej nie otrzymał(a)	10	7	8	9
– zwracał(a) się Pan(i) w sprawie pomocy dla innej osoby, spoza rodziny	7	5	7	7
– zna Pan(i) osoby, które korzystały lub korzystają z pomocy społecznej	55	43	54	54
– w jakikolwiek inny sposób zetknął(ęła) się Pan(i) z pomocą społeczną	23	21	27	30
Badani, którzy nie zadeklarowali żadnego kontaktu z pomocą społeczną	37	49	40	35

Korzystanie z pomocy społecznej relatywnie częściej niż inni deklarują mieszkańcy miast najmniejszych (do 19 999 ludności) oraz największych, ponadpółmilionowych – odpowiednio 21% i 18% z nich. Wśród odbiorców pomocy społecznej nadreprezentowane są również osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, a także, co zrozumiałe, źle oceniające własną sytuację materialną oraz uzyskujące miesięczny dochód *per capita* niższy niż 900 zł (zob. tabela aneksowa).

KTO NAJBARDZIEJ POTRZEBUJE POMOCY?

Wszystkim badanym zadaliśmy pytanie otwarte, z nieograniczoną liczbą możliwych odpowiedzi, prosząc o wymienienie grup, które ich zdaniem obecnie w Polsce najbardziej potrzebują pomocy. Odpowiedzi kategoryzowaliśmy według kryteriów używanych przez badanych do wyodrębnienia wymienianych grup.

Największa część respondentów (59%) twierdziła, że pomocy potrzebują osoby będące w trudnej sytuacji ze względu na stan zdrowia: chorzy przewlekle, niepełnosprawni (44%), ludzie chorzy – ogólnie (19%) oraz renciści (5%). Znaczna część badanych mówiła także o osobach starszych, emerytach (43%). Jedna trzecia (32%) odnosiła się do sytuacji rodzinnej: samotności, opuszczenia (10%), wielodzietności (9%), samotnego wychowywania dzieci (8%). Nieco ponad jedna piąta respondentów (22%) uważa, że pomocy potrzebują osoby znajdujące się w złej sytuacji materialnej: najubożsi, najmniej zarabiający (14%) oraz bezdomni (9%).

Kryteria wyboru osób uznawanych za najbardziej potrzebujące pomocy

Stan zdrowia, w tym:	59%
Ludzie chorzy przewlekłe, nieuleczalnie, niepełnosprawni fizycznie lub intelektualnie	44%
Ludzie chorzy - ogólnie	19%
Renciści	5%
Wiek, w tym:	44%
Ludzie starsi, emeryci	43%
Sytuacja rodzinna, w tym:	32%
Samotni, opuszczeni, wdowy i wdowcy	10%
Rodziny wielodzietne	9%
Rodzice samotnie wychowujący dzieci, rodziny niepełne	8%
Dzieci	6%
Sieroty, dzieci w domach dziecka	3%
Sytuacja materialna, w tym:	22%
Ludzie biedni – najubożsi, najmniej zarabiający, o niskich dochodach	14%
Bezdomni	9%
Sytuacja zawodowa, w tym:	6%
Bezrobotni	6%
Ogólna sytuacja życiowa, w tym:	6%
Niezaradni, słabo wykształceni, ofiary przemian ustrojowych	4%
Patologie	4%
Trudno powiedzieć, w każdej grupie społecznej są ludzie potrzebujący	6%

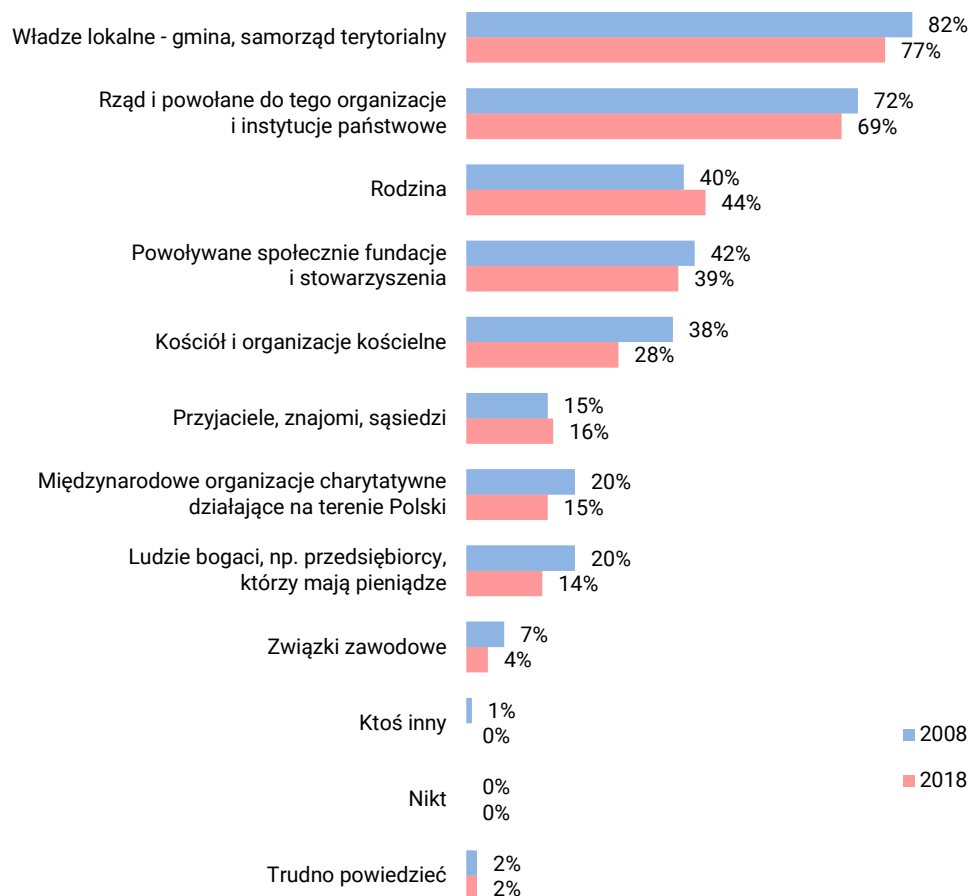
W tabeli przedstawiono odpowiedzi udzielone przez co najmniej 3% badanych. Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi

Trzeba podkreślić, że przedstawiona wyżej typologia nie jest rozłączna. Odpowiedzi badanych często łączyły różne kryteria: przykładem mogą być „samotne osoby starsze”, „niepełnosprawne dzieci” lub „ubodzy renciści”. W tabeli przedstawiono analityczną kategoryzację kryteriów używanych przez badanych do identyfikowania grup najbardziej potrzebujących pomocy.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA POMOC

Polacy w większości są zdania, że niesieniem pomocy osobom, które nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie ze swoimi problemami, powinny zajmować się władze – lokalne (77%) lub centralne (69%). Znacząca część badanych jako podmioty odpowiedzialne wskazuje także rodzinę (44%), fundacje i stowarzyszenia (39%) oraz Kościół (28%).

RYS. 1. Kto, Pana(i) zdaniem, przede wszystkim powinien zająć się ludźmi, którzy nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie ze swoimi problemami?

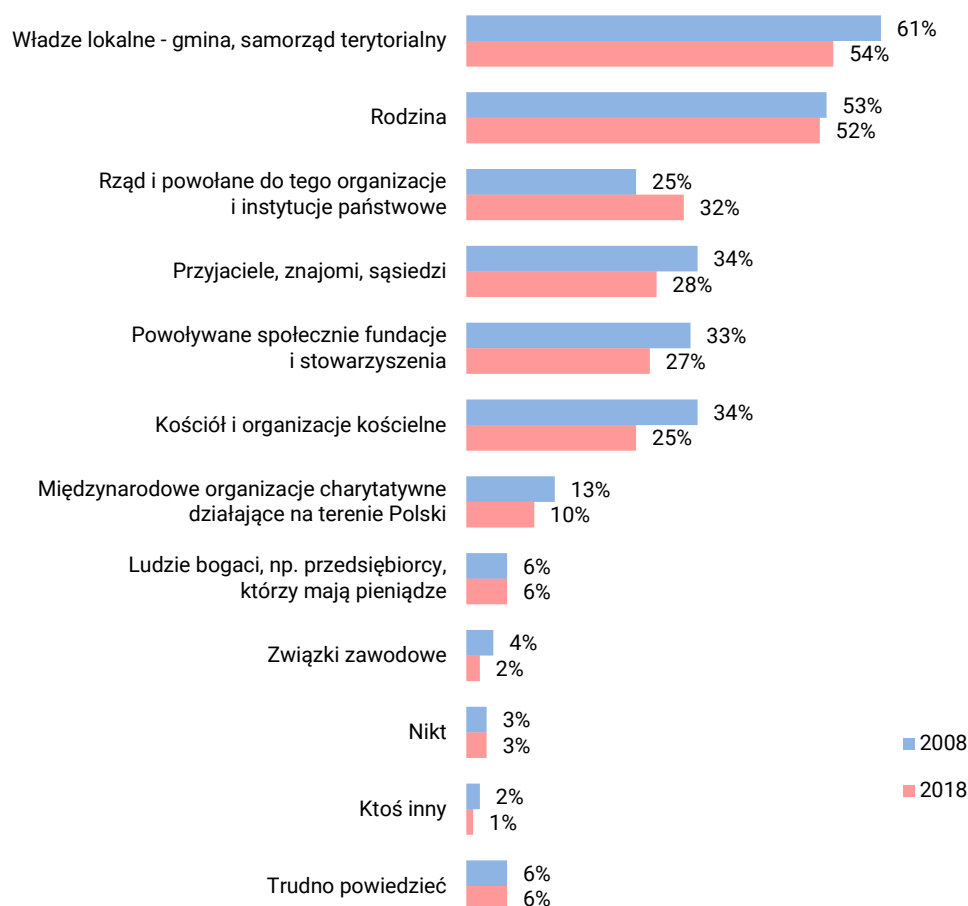
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Hierarchia osób i instytucji odpowiedzialnych – według badanych – za udzielanie pomocy innym jest prawie taka sama jak dziesięć lat temu. Największą zmianą, jaką zaobserwowaliśmy, jest spadek (o 10 punktów procentowych) odsetka badanych wskazujących Kościół i organizacje kościelne.

Interesowało nas także, jak badani postrzegają obecną sytuację. Wśród podmiotów rzeczywiście udzielających obecnie pomocy najczęściej wymieniano władze lokalne (54%) oraz rodzinę (52%). Na trzecim miejscu, ze znacznie niższym wynikiem, lokuje się rząd oraz powołane do tego organizacje i instytucje państwowe (32%).

Warto zauważyć, że w tym roku działania władz centralnych zauważa większy odsetek badanych niż przed dziesięcioma laty (wzrost o 7 punktów procentowych). Jest to tym bardziej istotne, że w przypadku właściwie wszystkich innych osób i instytucji rejestrujemy spadek wskazań. W rezultacie rząd i instytucje państwowe są wskazywane jako główne podmioty w realizacji zadań pomocy społecznej częściej niż przyjaciele, znajomi lub sąsiedzi (28%), społeczne fundacje i stowarzyszenia (27%) czy Kościół (25%).

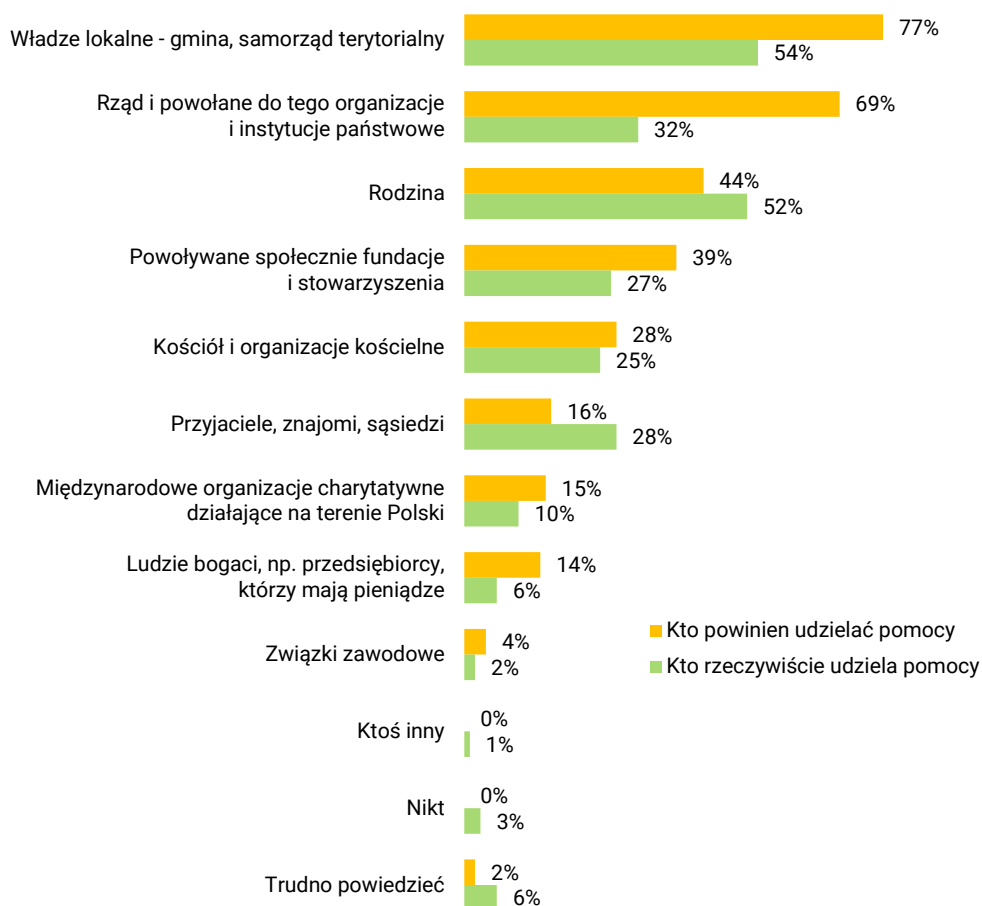
RYS. 2. Kto przede wszystkim obecnie udziela pomocy ludziom, którzy nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie ze swoimi problemami?

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Porównując sytuację postrzeganą i postulowaną można zauważyć, że – według badanych – niektóre osoby i instytucje są za mało, a inne za bardzo zaangażowane w niesienie pomocy innym. Podmioty instytucjonalne: przede wszystkim władze centralne, ale także samorządy, fundacje i stowarzyszenia czy organizacje charytatywne częściej wskazywane są jako ci, którzy powinni pomagać niż jako rzeczywiście pomagający. Odwrotną sytuację obserwujemy w przypadku rodziny i innych osób należących do otoczenia społecznego tych, którzy nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie.

RYS. 3. Postulowany i postrzegany system pomocy społecznej

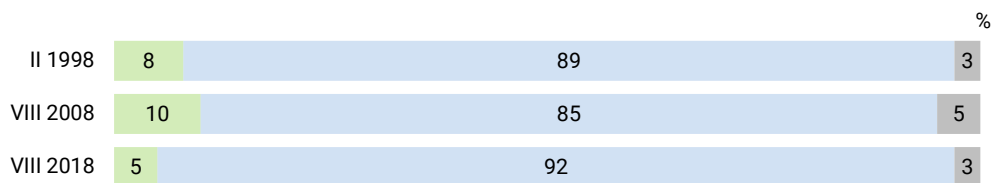
Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź

Można więc powiedzieć, że chociaż wzrosła dostrzegana rola państwa w niesieniu pomocy osobom niemogącym poradzić sobie samodzielnie, to nadal spoczywa ona w zbyt dużym stopniu na barkach najbliższych im osób. Pomoc udzielana przez inne instytucje także nie jest wystarczająca.

POGLĄDY DOTYCZĄCE POMOCY SPOŁECZNEJ

Badanych pytaliśmy również o ich poglądy związane z systemem pomocy społecznej. Według jakich zasad, według nich, powinien być ten system zorganizowany? Okazuje się, że poglądy na ten temat są relatywnie stabilne.

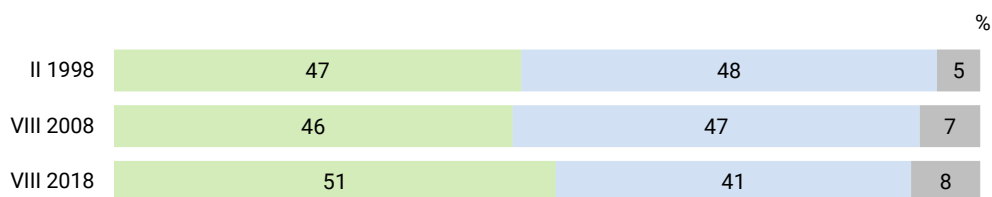
RYS. 4. Proszę powiedzieć, która z podanych niżej opinii jest bliższa Pana(i) poglądom.

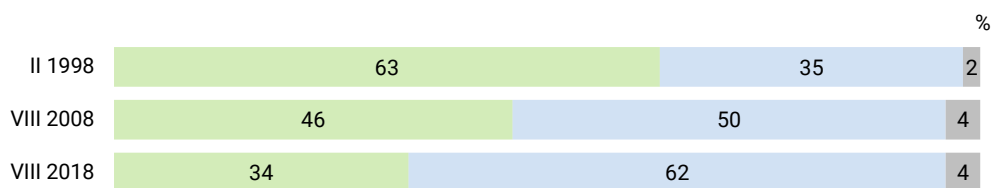
- Korzystanie z pomocy społecznej jest czymś wyjątkowym, czego raczej należy się wstydzić
- Korzystanie z pomocy społecznej jest czymś naturalnym i może przydarzyć się każdemu
- Trudno powiedzieć

- Pomoc społeczna powinna być oferowana przede wszystkim w formie zasiłków finansowych
- Pomoc społeczna powinna być oferowana przede wszystkim w formie konkretnej pomocy rzeczowej lub różnych usług odpowiadających ich indywidualnej sytuacji (opiekuńczych, leczniczych, edukacyjnych, doradczych i in.)
- Trudno powiedzieć

- Pomoc społeczna nie może być zbyt znaczna i powinna kończyć się tak szybko, jak to możliwe, żeby ludzie do niej nie przywykli
- Pomoc społeczna powinna być znaczna i długotrwała, obliczona na niesienie pomocy ludziom tak długo, jak długo sobie nie radzą
- Trudno powiedzieć

- Pomoc społeczna powinna być udzielana tylko ludziom najuboższym
- Pomoc społeczna powinna być udzielana każdemu, kto przeżywa trudności, z którymi sobie nie radzi, niezależnie od tego, czy jest biedny czy nie
- Trudno powiedzieć

Niemal powszechna (92%) jest opinia, że korzystanie z pomocy społecznej może się przydarzyć każdemu – nie jest to powód do wstydu. Ponad trzy czwarte badanych (78%) sądzi, że wsparcie powinno być udzielane raczej w formie konkretnej pomocy rzeczowej lub usług niż zasiłków finansowych. Podzielone są poglądy w kwestii długotrwałości pomocy: nieco więcej badanych uważa,

że nie może ona być znaczna i powinna kończyć się tak szybko, jak to możliwe, żeby ludzie się do niej nie przyzwyczaili (51%), ale niewiele mniej (41%) jest zdania, że pomoc społeczna powinna być obliczona na niesienie pomocy tak długo, jak długo jej potrzebujący sobie nie radzą. W przypadku tych kwestii nie obserwujemy znaczniejszej ewolucji poglądów Polaków.

Zmianę nastawienia dostrzegamy natomiast w przypadku postulowanego zasięgu pomocy społecznej. Dwadzieścia lat temu niemal dwie trzecie badanych (63%) było zdania, że powinna ona być udzielana tylko najuboższym. Obecnie opinię tę podziela tylko nieco ponad jedna trzecia respondentów (34%). Wyraźnie zyskał na popularności pogląd, że pomoc społeczna powinna być udzielana każdemu, kto przeżywa trudności, z którymi sobie nie radzi, niezależnie od tego, czy jest biedny czy nie (z 35% wskazań w roku 1998 do 62% w 2018).

Z odpowiedzi badanych wyłania się obraz preferowanego systemu pomocy społecznej, który byłby nastawiony na pomaganie w formie rzeczowej lub usługowej, szeroko dostępny, z tym że pomoc niekoniecznie byłaby długotrwała. Można przypuszczać, że deklarowana przychylność wobec krótkotrwałej pomocy udzielanej w formie rzeczowej wynika z obawy przed utrwaleniem się sytuacji zależności od wsparcia państwowego. Trzeba jednak podkreślić, że – według deklaracji badanych – korzystanie z pomocy społecznej nie jest czynnikiem stygmatyzującym.

Rosnące poparcie dla szerokiej dostępności pomocy społecznej zapewne po części można łączyć ze zmianą kontekstu i pojawieniem się świadczeń państwowych, przyznawanych niezależnie od sytuacji finansowej (program „Rodzina 500+”). Trzeba jednak podkreślić, że jest to trend dłuższy – różnica wskazań między rokiem 2008 a 1998 jest znaczniejsza niż między 2018 a 2008. Przypuszczalnie można to tłumaczyć rosnącym poziomem zamożności państwa, które według badanych może sobie pozwolić na coraz szerzej zakrojone wsparcie jednostek będących w trudnej sytuacji.

Interesujące jest także spojrzenie na zróżnicowanie opinii w zależności od tego, czy badani mieli kontakt z systemem pomocy społecznej. Respondenci, którzy zadeklarowali jakikolwiek kontakt z pomocą społeczną, relatywnie częściej uważają, że powinna ona być udzielana każdemu, kto przeżywa trudności. Nieco częściej są również zdania, że powinna ona być długotrwała oraz że korzystanie z niej jest czymś naturalnym i może się przydarzyć każdemu. W kwestii preferowanej formy zasiłków nie obserwujemy istotnej statystycznie różnicy wskazań między tymi dwiema grupami badanych.

Specyficzną grupą są także te osoby, które same korzystają lub korzystały w przeszłości z pomocy społecznej. Ich odpowiedzi zauważalnie różnią się od poglądów ogółu. Trzy czwarte z nich (76%) opowiada się za szerokim dostępem do wsparcia. Częściej też przychylają się do zdania, że pomoc powinna być długotrwała (61%). W tej grupie relatywnie popularna jest także opinia, że pomoc powinna być oferowana w formie zasiłków finansowych, chociaż większość korzystających z pomocy opowiada się za udzielaniem wsparcia w formie rzeczowej lub usług.

TABELA 2

Proszę powiedzieć, która z podanych niżej opinii jest bliższa Pana(i) poglądom.	Odpowiedzi badanych, którzy:			Ogółem
	nie zadeklarowali żadnego kontaktu z pomocą społeczną (N=378)	zadeklarowali jakikolwiek kontakt z pomocą społeczną (N=688)	zadeklarowali, że sami korzystali lub korzystają z pomocy społecznej (N=146)	
	w procentach			
Korzystanie z pomocy społecznej jest czymś wyjątkowym, czego raczej należy się wstydzić	6	4	2	5
Korzystanie z pomocy społecznej jest czymś naturalnym i może przydarzyć się każdemu	89	93	94	92
Trudno powiedzieć	5	2	3	3
Pomoc społeczna powinna być oferowana przede wszystkim w formie zasiłków finansowych	12	14	25	14
Pomoc społeczna powinna być oferowana przede wszystkim w formie konkretnej pomocy rzeczowej lub różnych usług odpowiadających ich indywidualnej sytuacji (opiekuńczych, leczniczych, edukacyjnych, doradczych i in.)	76	79	63	78
Trudno powiedzieć	12	7	12	8
Pomoc społeczna powinna być udzielana tylko ludziom najuboższym	43	30	22	34
Pomoc społeczna powinna być udzielana każdemu, kto przeżywa trudności, z którymi sobie nie radzi, niezależnie od tego, czy jest biedny czy nie	52	67	76	62
Trudno powiedzieć	5	3	2	4
Pomoc społeczna nie może być zbyt znaczna i powinna kończyć się tak szybko, jak to możliwe, żeby ludzie do niej nie przywykli	51	51	35	51
Pomoc społeczna powinna być znaczna i długotrwała, obliczona na niesienie pomocy ludziom tak długo, jak długo sobie nie radzą	37	44	61	41
Trudno powiedzieć	12	5	4	8

Można zauważyć, że bliższy kontakt z systemem pomocy społecznej sprzyja opiniom, że wsparcie powinno być szeroko dostępne i długotrwałe.

OPINIE DOTYCZĄCE FUNKCJONOWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Interesowało nas także, jak badani oceniają funkcjonowanie pomocy społecznej w praktyce. Okazuje się, że opinie w tej kwestii zmieniły się w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Tegoroczne oceny można interpretować jako bardziej pozytywne niż wcześniejsze – zmniejszyły się odsetki badanych zarówno uważających, że na pomoc społeczną przeznaczane są zbyt małe środki, jak i tych, którzy twierdzą, że otrzymuje ją za mało osób. Nieco wzrosło natomiast przekonanie, że wsparcie uzyskują osoby naprawdę go potrzebujące.

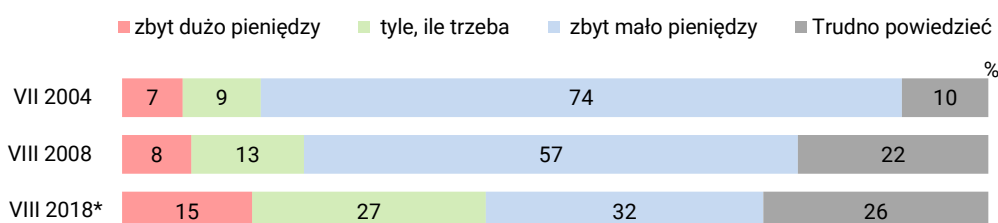
W przypadku pytań dotyczących oceny funkcjonowania pomocy społecznej doprecyzowaliśmy, że nie zalicza się do niej program „Rodzina 500+”. Badani mieli więc nie brać pod uwagę jego działania. Trzeba jednak pamiętać, że system pomocy społecznej jest powiązany z innymi działaniami realizującymi misję opiekuńczą państwa. Poprawę ocen funkcjonowania pomocy społecznej można interpretować dwojako: albo jako rzeczywistą poprawę jej funkcjonowania, albo jako zmniejszenie zapotrzebowania. Prawdopodobna wydaje się hipoteza, że obecnie mamy do czynienia z obydwooma tymi zjawiskami jednocześnie.

Obecnie mniej więcej jedna trzecia badanych (32%) uważa, że na pomoc społeczną wydaje się ze środków publicznych zbyt mało pieniędzy. Wprawdzie wciąż jest to odpowiedź najczęstsza, jednak odsetek wybierających ją respondentów jest zdecydowanie niższy niż w poprzednich pomiarach. W roku 2008 tego zdania było 57% badanych, a w 2004 – 74%.

Zwiększył się natomiast odsetek respondentów twierdzących, że na pomoc społeczną wydaje się ze środków publicznych tyle, ile trzeba (do 27% obecnie), oraz odsetek uważających, że na ten cel przeznacza się zbyt dużo pieniędzy (do 15%).

CBOS

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce na pomoc społeczną wydaje się ze środków publicznych:

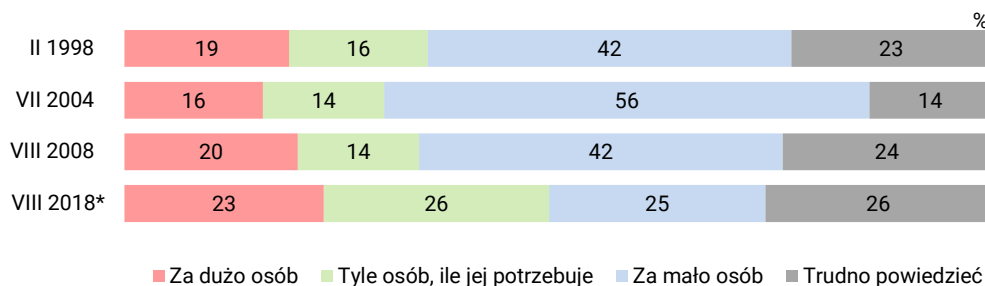
* Nie licząc programu „Rodzina 500+”

W tym roku większy odsetek badanych niż w poprzednich pomiarach sądzi też, że pomoc społeczną otrzymuje tyle osób, ile jej potrzebuje, a nawet – że liczba otrzymujących ją jest zbyt duża. Jest to zmiana znacząca: we wszystkich wcześniejszych badaniach, w których zadawaliśmy to pytanie, zdecydowanie największa grupa respondentów twierdziła, że pomoc społeczną otrzymuje za mało osób.

Obecny rozkład opinii na ten temat jest mniej więcej równomierny – każdą z możliwych odpowiedzi wybiera około jednej czwartej badanych.

CBOS

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, pomoc społeczną w Polsce otrzymuje za dużo osób, za mało osób czy też tyle właśnie, ile jej potrzebuje?

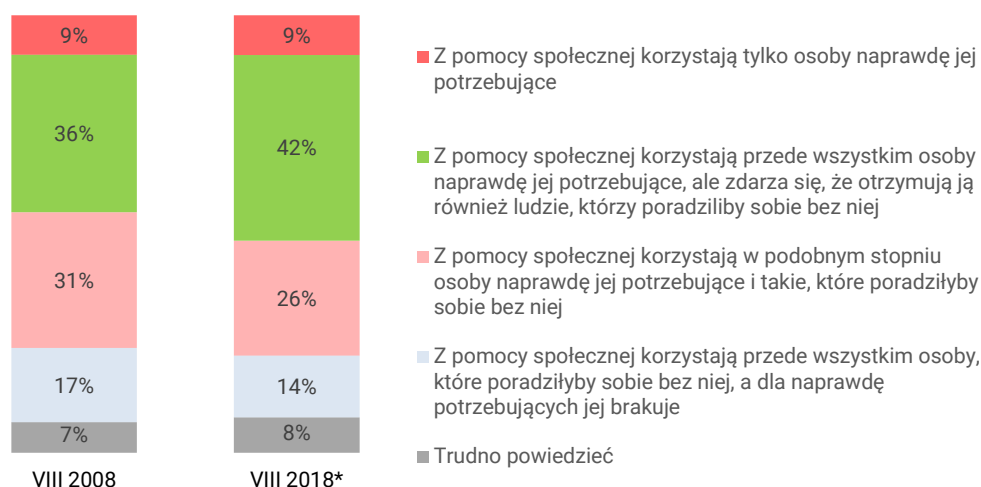
* Nie licząc programu „Rodzina 500+”

Obecnie więcej niż czterech na dziesięciu badanych (42%) jest zdania, że z pomocy społecznej korzystają przede wszystkim osoby naprawdę jej potrzebujące. Co jedenasty (9%) uważa, że otrzymują ją tylko takie osoby. Jedna czwarta respondentów (26%) twierdzi, że ze wsparcia korzystają w podobnym stopniu ludzie naprawdę potrzebujący, ale również tacy, którzy poradziłoby sobie bez niego. Mniej więcej jedna siódma (14%) uważa, że pomocy społecznej brakuje dla naprawdę potrzebujących, ponieważ korzystają z niej przede wszystkim ci, którzy mogliby się bez niej obyć.

Tegoroczne wyniki są nieco bardziej optymistyczne niż dziesięć lat temu, jednak w tym przypadku zmiana nie jest duża.

CBOS

RYS. 7. Jak Pan(i) ocenia, czy z pomocy społecznej w Polsce korzystają przede wszystkim osoby, którym rzeczywiście jest ona potrzebna, czy też raczej takie, które poradziłyby sobie bez niej?

* Nie licząc programu „Rodzina 500+”

Warto podkreślić, że w przypadku ocen funkcjonowania pomocy społecznej nie obserwujemy większych różnic opinii między badanymi, którzy mieli kontakt z pomocą społeczną, a tymi, którzy takiego kontaktu nie zadeklarowali. Jedyną istotną różnicą jest wyraźnie wyższy odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” wśród tych drugich.

Polacy najczęściej są zdania, że obecnie najbardziej potrzebują pomocy ludzie znajdujący się w trudnej sytuacji ze względu na stan zdrowia (chorzy, niepełnosprawni), starsi, a także najubożsi i samotni. Według badanych, wsparcia powinny udzielać im przede wszystkim władze – zarówno lokalne, jak i centralne. Respondenci oceniają, że rzeczywista sytuacja jest daleka od ideału, a ciężar odpowiedzialności za pomoc w zbyt dużym stopniu spoczywa na barkach otoczenia społecznego osób nieradzących sobie samodzielnie, przede wszystkim rodziny, ale także znajomych czy sąsiadów.

Przeważająca większość badanych twierdzi, że korzystanie z pomocy społecznej nie powinno być stygmatyzujące – to sytuacja naturalna, która może przydarzyć się każdemu. Polacy są obecnie w większości zwolennikami systemu pomocy społecznej, który byłby szeroko dostępny, a nie ograniczony tylko do najuboższych (to zmiana w stosunku do pomiarów z końca lat dziewięćdziesiątych i obu dekad XXI wieku) i opierałby się głównie na zasiłkach przekazywanych w formie rzeczowej lub usług. Podzielone są opinie w kwestii tego, czy pomoc powinna być długofalowa czy też raczej powinna się kończyć tak szybko, jak to możliwe.

Funkcjonowanie systemu pomocy społecznej jest obecnie oceniane lepiej niż wcześniej: mniejszy odsetek badanych niż w poprzednich pomiarach twierdzi, że na wsparcie przeznaczają się zbyt mało pieniądze (choć wciąż jest to najczęstsza odpowiedź) oraz że dostęp do pomocy ma zbyt mało osób.

Trzeba też podkreślić, że doświadczenie kontaktu z pomocą społeczną – bezpośredniego lub pośredniego (np. przez znajomość z osobami korzystającymi z takiego wsparcia) – ma większość Polaków.

Opracował

Antoni Głowacki

TABELA 1

		Odpowiedzi twierdzące na poszczególne pytania						Badani, którzy nie zadeklarowali żadnego kontaktu z pomocą społeczną	Liczba osób
		Czy osobiście korzystał(a) Pan(i) lub korzysta z pomocy społecznej?	Czy z pomocy korzystał lub korzysta ktoś z członków Pana(i) rodziny?	Czy zwracał(a) się Pan(i) o pomoc dla siebie lub kogoś z rodziny, ale jej nie otrzymał(a)?	Czy zwracał(a) się Pan(i) w sprawie pomocy dla innej osoby, spoza rodziny?	Czy zna Pan(i) osoby, które korzystały lub korzystają z pomocy społecznej?	Czy w jakikolwiek inny sposób zetknął(ęła) się Pan(i) z pomocą społeczną?		
		%	%	%	%	%	%		
Ogółem		14	17	9	7	54	30	35	1066
Płeć	Mężczyźni	11	16	8	6	52	28	37	501
	Kobiety	16	18	10	7	57	31	34	565
Wiek	18-24 lata	4	32	2	4	55	33	36	82
	25-34	16	17	9	9	60	31	33	207
	35-44	19	17	10	7	56	35	32	199
	45-54	18	16	11	6	64	33	28	161
	55-64	13	17	14	7	52	27	36	193
	65 lat i więcej	6	13	5	7	42	21	46	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	18	9	7	56	27	36	423
	Miasto do 19 999	21	22	12	6	63	32	25	154
	20 000 - 99 999	10	13	6	6	46	29	46	241
	100 000 - 499 999	13	12	11	9	54	32	32	163
	500 000 i więcej mieszk.	18	21	8	10	56	35	26	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	21	24	11	6	48	22	39	202
	Zasadnicze zawodowe	15	17	10	4	48	23	40	261
	Średnie	13	17	11	6	56	31	37	325
	Wyższe	8	13	5	11	63	40	27	279
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	3	14	3	12	64	54	24	115
	Średni personel, technicy	11	20	4	3	88	46	12	35
	Pracownicy adm.-biurowi	15	11	5	2	53	25	44	65
	Pracownicy usług	8	20	14	7	54	28	40	66
	Robotnicy wykwalifikowani	9	24	13	7	57	24	39	127
	Robotnicy niewykwalifik.	23	21	19	9	58	43	27	53
	Rolnicy	8	10	3	1	67	17	30	52
	Pracujący na własny rach.	11	7	2	10	51	24	44	54
	Bezrobotni	23	18	11	12	54	19	38	32
	Emeryci	7	13	7	8	42	21	44	270
	Renciści	49	20	14	2	56	31	19	59
	Uczniowie i studenci		27	2		46	33	42	45
	Gospodynie domowe i inni	35	24	18	7	58	33	29	94
	inst. państw., publicznej	11	12	6	10	68	47	26	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	19	12	6	53	32	39	94
Pracuje w:	sekt. prywat. poza rolnict.	11	19	9	7	57	29	36	285
	prywatnym gosp. rolnym	8	10	3	1	62	20	35	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	43	33	14	7	71	36	17	151
	Od 900 zł do 1299 zł	14	17	13	7	59	35	28	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	11	19	9	9	62	32	32	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	7	12	5	3	55	28	39	137
	2500 zł i więcej	2	11	7	11	57	36	34	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	25	26	12	53	33	25	68
	Średnie	19	23	13	8	63	28	27	340
	Dobre	9	13	5	6	50	30	41	658
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	20	9	13	52	36	36	43
	Raz w tygodniu	12	13	8	6	53	29	39	423
	1-2 razy w miesiącu	21	18	8	6	62	28	30	166
	Kilka razy w roku	8	17	7	6	48	26	39	278
	W ogóle nie uczestniczy	19	28	15	10	66	38	22	146
Poglądy polityczne	Lewica	12	17	12	7	62	37	29	191
	Centrum	14	16	9	9	59	30	31	273
	Prawica	11	14	6	6	52	28	37	335
	Trudno powiedzieć	19	22	11	7	47	27	43	250

TABELA 2

		Proszę powiedzieć, która z podanych niżej opinii jest bliższa Pana(i) poglądom.			Liczba osób
		Pomoc społeczna powinna być udzielana tylko ludziom najuboższym	Pomoc społeczna powinna być udzielana każdemu, kto przeżywa trudności, z którymi sobie nie radzi, niezależnie od tego, czy jest biedny czy nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		34	62	4	1063
Płeć	Mężczyźni	41	56	3	499
	Kobiety	29	67	5	564
Wiek	18-24 lata	32	64	4	79
	25-34	29	66	5	207
	35-44	35	63	3	199
	45-54	30	67	3	161
	55-64	37	59	4	192
	65 lat i więcej	41	54	5	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	65	3	422
	Miasto do 19 999	32	64	4	154
	20 000 - 99 999	38	57	4	240
	100 000 - 499 999	37	57	6	162
	500 000 i więcej mieszk.	33	65	2	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	67	3	202
	Zasadnicze zawodowe	36	61	3	261
	Średnie	37	59	5	324
	Wyższe	32	62	5	276
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	33	61	6	115
	Średni personel, technicy	29	66	5	35
	Pracownicy adm.-biurowi	34	63	3	63
	Pracownicy usług	46	52	1	66
	Robotnicy wykwalifikowani	38	59	3	127
	Robotnicy niewykwalifik.	32	68		53
	Rolnicy	20	77	3	52
	Pracujący na własny rach.	28	64	8	54
	Bezrobotni	30	64	6	32
	Emeryci	39	56	5	270
	Renciści	31	66	3	59
	Uczniowie i studenci	28	72		43
	Gospodynie domowe i inni	30	66	5	94
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	66	5	136
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	67	2	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	40	57	3	285
	prywatnym gosp. rolnym	20	77	3	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	31	68	1	151
	Od 900 zł do 1299 zł	30	67	3	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	29	69	3	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	35	59	6	137
	2500 zł i więcej	34	63	3	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	60	11	68
	Średnie	35	62	3	339
	Dobre	34	62	4	655
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	74	3	43
	Raz w tygodniu	36	59	5	421
	1-2 razy w miesiącu	35	63	2	166
	Kilka razy w roku	37	59	4	277
	W ogóle nie uczestniczy	28	70	2	146
Poglądy polityczne	Lewica	36	63	1	189
	Centrum	34	62	4	273
	Prawica	39	57	4	333
	Trudno powiedzieć	26	68	6	250

TABELA 3

		Proszę powiedzieć, która z podanych niżej opinii jest bliższa Pana(i) poglądom.			Liczba osób
		Pomoc społeczna nie może być zbyt znaczna i powinna kończyć się tak szybko, jak to możliwe, żeby ludzie do niej nie przywykli	Pomoc społeczna powinna być znaczna i długotrwała, obliczona na niesienie pomocy ludziom tak długo, jak długo sobie nie radzą	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		51	41	8	1066
Płeć	Mężczyźni	54	40	6	501
	Kobiety	48	43	9	565
Wiek	18-24 lata	37	54	9	82
	25-34	60	34	6	207
	35-44	44	46	10	199
	45-54	55	39	6	161
	55-64	54	41	6	193
	65 lat i więcej	49	41	10	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	44	47	9	423
	Miasto do 19 999	56	37	7	154
	20 000 - 99 999	59	34	7	241
	100 000 - 499 999	55	39	6	163
	500 000 i więcej mieszk.	47	48	6	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	38	54	8	202
	Zasadnicze zawodowe	43	50	7	261
	Średnie	56	35	8	325
	Wyższe	62	31	6	279
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	67	26	7	115
	Średni personel, technicy	50	36	14	35
	Pracownicy adm.-biurowi	47	46	7	65
	Pracownicy usług	54	32	14	66
	Robotnicy wykwalifikowani	53	41	5	127
	Robotnicy niewykwalifik.	46	54		53
	Rolnicy	53	42	5	52
	Pracujący na własny rach.	74	22	4	54
	Bezrobotni	35	50	15	32
	Emeryci	51	41	8	270
	Renciści	27	73		59
	Uczniowie i studenci	43	47	10	45
	Gospodynie domowe i inni	43	45	12	94
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	60	32	8	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	51	43	7	94
	sekt. prywat. poza rolnict.	57	37	6	285
	prywatnym gosp. rolnym	54	41	5	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	47	49	4	151
	Od 900 zł do 1299 zł	55	43	3	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	40	52	7	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	57	36	7	137
	2500 zł i więcej	59	38	3	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	43	45	12	68
	Średnie	47	46	7	340
	Dobre	54	39	7	658
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	41	52	7	43
	Raz w tygodniu	49	42	10	423
	1-2 razy w miesiącu	57	36	8	166
	Kilka razy w roku	57	37	5	278
	W ogóle nie uczestniczy	44	52	3	146
Poglądy polityczne	Lewica	60	36	4	191
	Centrum	54	39	7	273
	Prawica	51	44	5	335
	Trudno powiedzieć	40	47	13	250

TABELA 4

		Proszę powiedzieć, która z podanych niżej opinii jest bliższa Pana(i) poglądom.			Liczba osób
		Korzystanie z pomocy społecznej jest czymś wyjątkowym, czego raczej należy się wstydzić	Korzystanie z pomocy społecznej jest czymś naturalnym i może przydarzyć się każdemu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		5	92	3	1065
Płeć	Mężczyźni	6	91	3	499
	Kobiety	4	93	4	565
Wiek	18-24 lata	8	91	1	82
	25-34	3	92	4	207
	35-44	6	93	2	198
	45-54	4	91	5	161
	55-64	5	92	3	193
	65 lat i więcej	4	91	4	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	91	5	423
	Miasto do 19 999	3	95	2	154
	20 000 - 99 999	9	88	4	241
	100 000 - 499 999	2	97	1	163
	500 000 i więcej mieszk.	5	94	1	83
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	93	3	202
	Zasadnicze zawodowe	4	93	4	261
	Średnie	6	91	4	325
	Wyższe	5	92	3	278
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	4	94	2	114
	Średni personel, technicy	3	94	3	35
	Pracownicy adm.-biurowi	8	87	5	65
	Pracownicy usług	9	91		66
	Robotnicy wykwalifikowani	4	92	4	127
	Robotnicy niewykwalifik.	7	93		53
	Rolnicy	10	88	2	52
	Pracujący na własny rach.	5	93	1	54
	Bezrobotni	3	87	10	32
	Emeryci	5	92	4	270
	Renciści	2	96	2	59
	Uczniowie i studenci	6	94		45
	Gospodynie domowe i inni		92	8	94
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	6	89	4	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	96	1	94
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	91	2	283
	prywatnym gosp. rolnym	6	92	2	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	3	94	3	150
	Od 900 zł do 1299 zł	6	92	2	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	3	95	2	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	5	92	2	137
	2500 zł i więcej	3	95	2	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	83	6	68
	Średnie	5	91	4	340
	Dobre	4	93	3	656
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	93	4	42
	Raz w tygodniu	6	90	4	423
	1-2 razy w miesiącu	3	94	3	166
	Kilka razy w roku	5	92	3	278
	W ogóle nie uczestniczy	4	94	2	146
Poglądy polityczne	Lewica	7	93	1	191
	Centrum	3	96	1	273
	Prawica	7	90	4	334
	Trudno powiedzieć	2	91	7	250

TABELA 5

		Proszę powiedzieć, która z podanych niżej opinii jest bliższa Pana(i) poglądom.			Liczba osób
		Pomoc społeczna powinna być oferowana przede wszystkim w formie zasiłków finansowych	Pomoc społeczna powinna być oferowana przede wszystkim w formie konkretnej pomocy rzeczowej lub różnych usług odpowiadających ich indywidualnej sytuacji (opiekuńczych, leczniczych, edukacyjnych, doradczych i in.)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		14	78	8	1066
Płeć	Mężczyźni	16	76	8	501
	Kobiety	12	80	9	565
Wiek	18-24 lata	11	83	6	82
	25-34	6	88	6	207
	35-44	14	74	11	199
	45-54	17	74	9	161
	55-64	17	78	5	193
	65 lat i więcej	15	73	12	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	76	9	423
	Miasto do 19 999	12	80	7	154
	20 000 - 99 999	15	76	9	241
	100 000 - 499 999	8	85	7	163
	500 000 i więcej mieszk.	15	75	10	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	20	67	13	202
	Zasadnicze zawodowe	15	77	8	261
	Średnie	13	78	10	325
	Wyższe	9	87	4	279
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	7	89	4	115
	Średni personel, technicy	16	73	11	35
	Pracownicy adm.-biurowi	7	86	7	65
	Pracownicy usług	13	78	9	66
	Robotnicy wykwalifikowani	14	76	10	127
	Robotnicy niewykwalifik.	11	81	7	53
	Rolnicy	10	86	4	52
	Pracujący na własny rach.	8	91	1	54
	Bezrobotni	23	66	12	32
	Emeryci	18	71	11	270
	Renciści	14	73	13	59
	Uczniowie i studenci	7	90	4	45
	Gospodynie domowe i inni	19	69	12	94
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	12	82	5	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	83	8	94
	sekt. prywat. poza rolnict.	11	82	7	285
	prywatnym gosp. rolnym	13	83	4	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	20	72	8	151
	Od 900 zł do 1299 zł	14	78	8	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	10	85	6	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	11	84	5	137
	2500 zł i więcej	13	84	3	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	50	18	68
	Średnie	18	73	10	340
	Dobre	10	83	7	658
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	68	8	43
	Raz w tygodniu	14	78	9	423
	1-2 razy w miesiącu	11	80	9	166
	Kilka razy w roku	13	79	8	278
	W ogóle nie uczestniczy	15	78	7	146
Poglądy polityczne	Lewica	14	82	4	191
	Centrum	12	79	9	273
	Prawica	15	79	6	335
	Trudno powiedzieć	13	73	14	250

TABELA 6

		Czy, Pana(i) zdaniem, w Polsce na pomoc społeczną (nie licząc programu „Rodzina 500+”):				Liczba osób
		wydaje się ze środków publicznych zbyt dużo pieniędzy	wydaje się ze środków publicznych tyle, ile trzeba	wydaje się ze środków publicznych zbyt mało pieniędzy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		15	27	32	26	1065
Płeć	Mężczyźni	14	27	34	24	501
	Kobiety	15	26	31	28	564
Wiek	18-24 lata	14	31	38	17	82
	25-34	19	26	29	26	207
	35-44	15	29	38	18	199
	45-54	11	21	37	30	160
	55-64	14	29	28	29	193
	65 lat i więcej	13	26	29	32	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	29	29	29	422
	Miasto do 19 999	18	27	29	27	154
	20 000 - 99 999	17	24	37	22	241
	100 000 - 499 999	17	23	33	27	163
	500 000 i więcej mieszk.	10	28	39	23	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	12	38	24	26	202
	Zasadnicze zawodowe	12	27	35	26	261
	Średnie	18	23	31	28	324
	Wyższe	17	22	36	25	279
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	16	38	21	115
	Średni personel, technicy	21	20	40	19	35
	Pracownicy adm.-biurowi	17	20	36	26	65
	Pracownicy usług	15	23	36	26	66
	Robotnicy wykwalifikowani	15	25	36	24	127
	Robotnicy niewykwalifik.	14	31	35	20	53
	Rolnicy	10	41	18	31	52
	Pracujący na własny rach.	6	14	40	40	54
	Bezrobotni	10	47	29	14	32
	Emeryci	14	25	29	32	270
	Renciści	14	44	21	22	59
	Uczniowie i studenci	17	32	32	19	45
	Gospodynie domowe i inni	8	32	33	27	94
	inst. państw., publicznej	22	22	32	25	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	24	41	24	94
Pracuje w:	sekt. prywat. poza rolnict.	16	21	38	25	285
	prywatnym gosp. rolnym	12	38	21	29	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	10	37	33	20	151
	Od 900 zł do 1299 zł	12	34	30	23	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	13	24	29	33	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	24	22	27	27	137
	2500 zł i więcej	19	22	40	19	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	20	46	26	68
	Średnie	15	30	28	27	340
	Dobre	15	25	33	26	657
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	8	36	34	22	43
	Raz w tygodniu	13	31	28	28	423
	1-2 razy w miesiącu	13	23	32	31	166
	Kilka razy w roku	19	22	32	27	278
	W ogóle nie uczestniczy	16	25	43	17	146
Poglądy polityczne	Lewica	21	23	38	18	191
	Centrum	13	25	35	27	273
	Prawica	13	34	28	24	335
	Trudno powiedzieć	14	21	31	34	250

TABELA 7

		Czy, Pana(i) zdaniem, pomoc społeczną w Polsce (nie licząc programu „Rodzina 500+”) otrzymuje za dużo osób, za mało osób czy też tyle właśnie, ile jej potrzebuje?				Liczba osób
		Za dużo osób	Tyle osób, ile jej potrzebuje	Za mało osób	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		23	26	25	26	1066
Płeć	Mężczyźni	26	26	24	25	501
	Kobiety	20	27	26	27	565
Wiek	18-24 lata	25	31	34	10	82
	25-34	22	24	30	24	207
	35-44	24	24	28	23	199
	45-54	25	24	26	25	161
	55-64	24	28	18	30	193
	65 lat i więcej	17	29	21	33	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	30	20	29	423
	Miasto do 19 999	24	31	19	26	154
	20 000 - 99 999	25	21	32	22	241
	100 000 - 499 999	20	21	31	27	163
	500 000 i więcej mieszk.	26	25	29	20	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	37	21	27	202
	Zasadnicze zawodowe	20	30	26	24	261
	Średnie	25	26	22	27	325
	Wyższe	27	16	31	25	279
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	32	11	32	26	115
	Średni personel, technicy	31	12	34	24	35
	Pracownicy adm.-biurowi	32	18	30	20	65
	Pracownicy usług	24	19	29	28	66
	Robotnicy wykwalifikowani	23	30	24	23	127
	Robotnicy niewykwalifik.	13	41	25	21	53
	Rolnicy	26	35	15	24	52
	Pracujący na własny rach.	22	14	32	33	54
	Bezrobotni	13	32	32	23	32
	Emeryci	21	27	20	31	270
	Renciści	19	40	14	28	59
	Uczniowie i studenci	25	32	30	13	45
	Gospodynie domowe i inni	13	35	28	23	94
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	26	22	25	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	17	45	21	94
	sekt. prywat. poza rolnict.	27	20	27	26	285
	prywatnym gosp. rolnym	25	34	17	24	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	15	36	27	21	151
	Od 900 zł do 1299 zł	26	26	26	22	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	21	25	24	30	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	26	24	21	29	137
	2500 zł i więcej	21	27	30	22	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	21	22	33	23	68
	Średnie	24	28	20	28	340
	Dobre	22	26	27	25	658
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	37	30	23	43
	Raz w tygodniu	21	31	19	29	423
	1-2 razy w miesiącu	20	25	27	27	166
	Kilka razy w roku	27	20	28	24	278
	W ogóle nie uczestniczy	24	23	33	20	146
Poglądy polityczne	Lewica	33	22	27	18	191
	Centrum	23	21	30	25	273
	Prawica	23	32	22	24	335
	Trudno powiedzieć	15	27	24	34	250

TABELA 8

		Jak Pan(i) ocenia, czy z pomocy społecznej w Polsce (nie licząc programu „Rodzina 500+”) korzystają przede wszystkim osoby, którym rzeczywiście jest ona potrzebna, czy też raczej takie, które poradziłyby sobie bez niej?					Liczba osób
		Z pomocy społecznej korzystają tylko osoby naprawdę jej potrzebujące	Z pomocy społecznej korzystają przede wszystkim osoby naprawdę jej potrzebujące, ale zdarza się, że otrzymują ją również ludzie, którzy poradziłyby sobie bez niej	Z pomocy społecznej korzystają w podobnym stopniu osoby naprawdę jej potrzebujące i takie, które poradziłyby sobie bez niej	Z pomocy społecznej korzystają przede wszystkim osoby, które poradziłyby sobie bez niej, a dla naprawdę potrzebujących jej brakuje	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		9	42	26	14	8	1066
Płeć	Mężczyźni	10	44	27	12	6	501
	Kobiety	9	40	25	16	10	565
Wiek	18-24 lata	6	49	36	4	6	82
	25-34	6	42	35	11	6	207
	35-44	8	41	27	18	6	199
	45-54	10	44	23	15	8	161
	55-64	13	41	19	18	9	193
	65 lat i więcej	12	40	20	15	13	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	42	23	14	10	423
	Miasto do 19 999	7	41	32	15	5	154
	20 000 - 99 999	7	41	30	16	6	241
	100 000 - 499 999	9	43	26	10	11	163
	500 000 i więcej mieszk.	12	49	17	15	7	85
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	11	42	23	16	8	202
	Zasadnicze zawodowe	13	40	22	16	9	261
	Średnie	9	45	23	14	9	325
	Wyższe	5	42	35	12	6	279
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	44	34	15	3	115
	Średni personel, technicy	10	38	27	16	8	35
	Pracownicy adm.-biurowi	5	44	29	13	9	65
	Pracownicy usług	5	46	32	12	4	66
	Robotnicy wykwalifikowani	6	51	24	12	8	127
	Robotnicy niewykwalifik.	12	42	27	16	3	53
	Rolnicy	10	40	33	11	6	52
	Pracujący na własny rach.	11	41	28	10	10	54
	Bezrobotni	15	27	25	15	17	32
	Emeryci	11	43	17	17	12	270
	Renciści	20	22	18	28	13	59
	Uczniowie i studenci	5	49	42		4	45
	Gospodynie domowe i inni	10	41	28	14	8	94
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	50	27	11	4	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	4	48	28	14	7	94
	sekt. prywat. poza rolnict.	8	42	30	14	7	285
	prywatnym gosp. rolnym	8	42	35	12	4	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	15	40	28	14	4	151
	Od 900 zł do 1299 zł	8	41	23	20	8	170
	Od 1300 zł do 1799 zł	10	41	28	14	7	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	7	43	28	16	7	137
	2500 zł i więcej	11	47	24	12	7	159
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	39	25	16	12	68
	Średnie	8	39	24	18	11	340
	Dobre	10	44	27	12	7	658
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	17	34	23	13	13	43
	Raz w tygodniu	11	43	24	13	9	423
	1-2 razy w miesiącu	6	43	31	12	8	166
	Kilka razy w roku	6	44	27	15	8	278
	W ogóle nie uczestniczy	12	42	25	17	4	146
Poglądy polityczne	Lewica	6	43	30	17	4	191
	Centrum	5	39	35	12	8	273
	Prawica	13	48	20	13	7	335
	Trudno powiedzieć	11	39	21	16	12	250